

O tome gde su banje i klimatska mesta Srbije, razgovara se već dugo. U par navrata o tome se govorilo na Berzi banja, u nadležnom Ministarstvu, pa i po medijama. Svake godine se pominje prekretnica kada su u pitanju banje i klimatska mesta, a ništa se suštinski ne dešava. Šta je razlog što ovo pravo bogatstvo Srbije ne isplivava na površinu i donosi veći prihod u budžet Republike? Na ovu temu razgovarali smo sa gospodinom Vladanom Vešković, sekretarom Udruženja banjanskih i klimatskih mesta Srbije.

-I pored toga što imamo 52% ležajeva u banjama, i pored toga što ostvarujemo 43% domaćih noćenja, ta prekretnica nikako da dođe. Najavljena privatizacija ili strateško partnerstvo mogu, ali ne moraju da znače i prekretnicu. Mi nemamo dobra iskustva sa privatizacijom u Srbiji, prema tome nema mnogo razloga da će i ovo biti urađeno kako treba. Ako sa privatizacijom u Srbiji, pored brojnih loših primera zemalja u okruženju, treba da privatizujemo naše banje i uništimo medicinu, da „teramo“ wellness sadržaje, a posle 15 godina ponovo vraćamo rehabilitacionu medicinu u banje, onda ćemo proći kao neke naše komšije, koje su uložile 500 miliona evra za 9-10 godina, i sada vide da jedino zdravlje nema cenu. Mi možemo i treba da pohvalimo nameru države da Udruženje banja uključi u Nacionalni savet za razvoj turizma i u radnoj grupi za unapređenje banjanskog turizma. Na svečanom otvaranju 37. Međunarodnog sajma turizma u Beogradu, bio je prikazan film o banjama, što znači da stvari idu nabolje, ali faktički status quo nam ne odgovara. Zdravstvene ustanove u banjama koje su imale najhrabriji, najradoznaliji menadžment, napredovale su u proteklih 10-12 godina. One banje koje žive od toga koliko će država da uputi pacijenata na produženu rehabilitaciju, mogle su samo da opstaju, a da napreduju, jako teško. Mi vidimo izlaz u Balkan spa Institutu, čiji su osnivači četiri asocijacije banja: Srbija, Turska, Hrvatska i Slovenija, sa ciljem formiranja „Balkanskog spa brenda“ odnosno, razvoj novog turističkog proizvoda – banja Balkana. Sporazum je potpisan u vreme trajanja sajma, a on će omogućiti i olakšati zemljama Balkana zajednički nastup na međunarodnom tržištu - objasnio je gospodin Vešković.

Po priznanju evropskog Udruženja banja, Srbija ima najbolju balneologiju u Evropi. Smeštaj i prateći sadržaj u većini naših banja ne prati onaj kvalitet koji ima medicina u našim banjama.

- Nema nam druge sem strateškog partnerstva. Mi ne volimo izraz privatizacija, jer ona podrazumeva prodaju. Strateško partnerstvo sa državom, pod uslovom da država zadrži 51%, mislim da je to jedini ispavan pravac kojim treba da idemo. Pri tome država bi trebalo da zadrži rehabilitaciju, da i dalje od ovih 7,5 hiljada ležaja, koliko specijalne bolnice imaju, 3,5 hiljade ležaja ostane za produženu rehabilitaciju u trošku države, a da se ostatak smeštajnih kapaciteta renovira, a da strateški investitor ozbiljno uloži u prateće sadržaje. Nije to samo wellness, koji je na zapadu prisutan preko 40 godina i polako biva prevaziđen, tu je i infrastruktura i sve drugo

što bi olakšalo dolazak gostiju - smatra Vladan Vešković.

Banje zaslužuju mnogo veću podršku i po njegovom mišljenju greška je što je turizam vezan za Ministarstvo trgovine i telekomunikacije, namesto logične veze sa Ministarstvom kulture i životne sredine. On navodi i besmislene poteze ranijih ministarstava, kada je 100 miliona evra utrošeno u Staru planinu, i zimski centar koji aktivan do dva-tri meseca godišnje, umesto da su ta sredstava uložena u opremanje pet razvijenih banja, kojima „sezona“ traje tokomo cele godine, i gde bi se novac već posle četiri godine počeo da se vraća

Naš sagovornik kaže da je kod nas problem u većim banjskim destinacijama gde lokalna samouprava i Specijalna bolnica zbog lošeg Zakona o banjama, nemaju dobar odnos. Lokalna samouprava bi da uzme što više para za korišćenje lekovitog faktora, Specijalna bolnica ne zna koliko da da, jer ne postoje finansijski kriterijum.

- Zakon o banjama to nije regulisao i ostavio još od 1992. godine Skupštini RS da odlučuje o tim kriterijumima, gde su i jedni i drugi u pravu, a budući da su i jedni i drugi naši članovi, nama je nezgodno da arbitriramo. Pokušali smo nešto da uradimo još 2011. godine, sada Radna grupa pokušava na Nacionalnom savetu za turizam nešto da uradi, ali Strategija razvoja Srbije do 2025. godine urađena je sa nekim podacima koji su već zastareli. Takva Strategija se radi na 15 godina, ali se revizija radi na svakih 5. Specijalne bolnice, još od kraja 70-tih, kada su sve izgrađene, većinom sredstvima Fonda penzionog i invalidskog osiguranja, imaju obavezu da razvijaju medicinu, obnavljaju dijagnostičku i terapeutsku opremu, da renoviraju objekat, računajući i smeštaj, edukuju zaposlene, da znaju strane jezike, i ja mislim da to objektivno nije moguće.

Mađarska je imala plan koji je za 10 godina svake godine duplirao prihod od turizma, i to većinom od banja. Imali su Balaton pa su ga malo zapustili, pa sada su tu Pešta i banje. Ali, nije tu ista situacija. Obišli smo banje u Mađarskoj. Zdravstvene ustanove u banjama su ambulantnog tipa, nemaju smeštaj, nemaju tu vrstu brige. U mađarske banje se ide na uput kućnog lekara, plaćate smeštaj, put, i 30% terapije. U Srbiji se sve plaća, i smeštaj i dijagnostika i terapija i prateći sadržaji, ali to košta budžet.

U Srbiji takođe, imate velike banjske objekte, i polovina ima preko 10 hiljada kvadrata, ogroman prostor koji treba održavati, a pri tom priča pokrenuta 2009. godine, član 60 Zakona o turizmu kaže da Specijalne bolnice za rehabilitaciju nisu budžetske ustanove, već su indirektni korisnici budžeta. Svaka Specijalna bolnica za rehabilitaciju u banji potpisuje ugovor sa državom svake godine da će obezbediti od 19 do 39 % kreveta za produženu rehabilitaciju i pri tome država plaća od 2,5 do 3,5 hiljade dinara za uslugu koja je izvršena za rehabilitaciju. Specijalne bolnice nemaju ni gorivo, ni energente, ni platu, ni renoviranje... I nije da žive na račun države, to je jedna neistina koja nas jako puno košta - izneo je mišljenje na neke od problema sa kojima se suočavaju banje Srbije, gospodin Vladan Vešković.

